

17 KASIM 2016

Cumhuriyet

PARASIZ EK ■ SAYI 1396

KİTAP

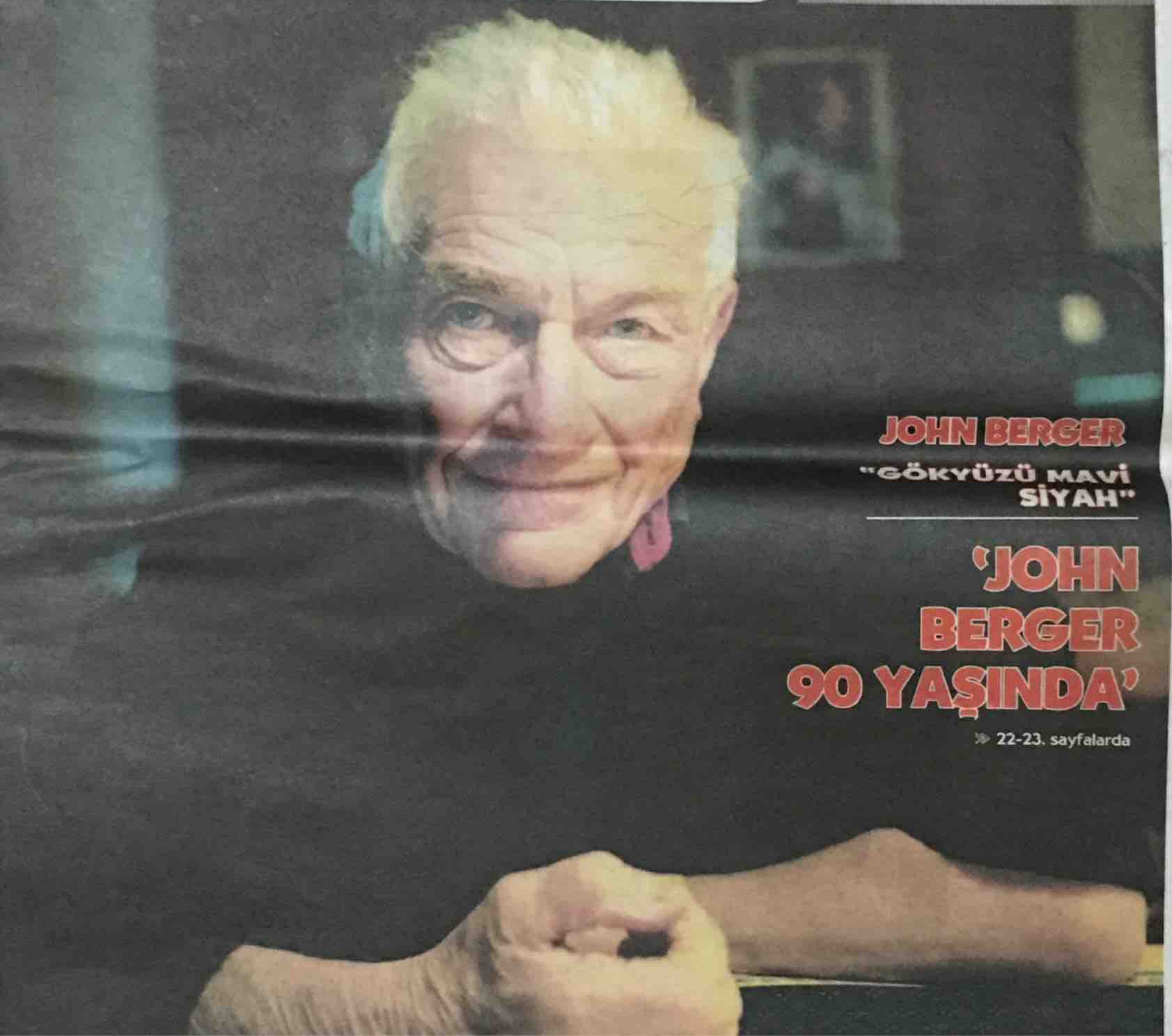

Cumhuriyet
Kitapları

🐦 kitapkulubu

f cumhuriyetkitapları

🌐 www.kitap.cumhuriyeti.com.tr

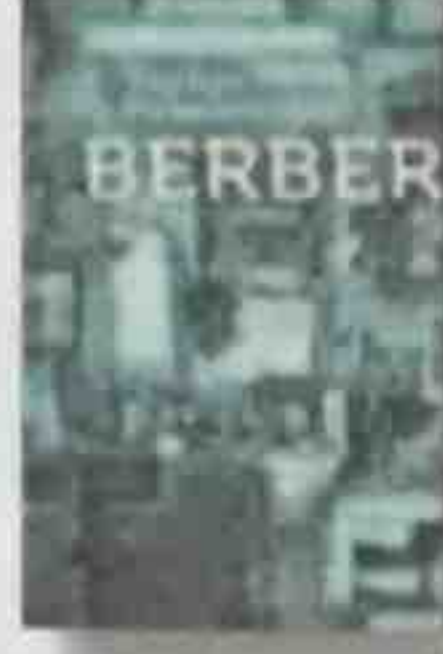
JOHN BERGER

**"GÖKYÜZÜ MAVİ
SİYAH"**

**'JOHN
BERGER
90 YAŞINDA'**

» 22-23. sayfalarda

'Berber'in karanlığı...

"Berber", bir kiralık katilin işlediği cinayetleri ve giderek karmaşılaşan hayatını anlatan kara roman. Son derece iyi bir atmosfer yaratmış, kurgusu sağlam. Romanın bu atmosferi sonrasında bir huzurla karşılanmasa çok daha derin bir karanlığı anlatan bir kitaba dönüşmesi oldukça muhtemel görünüyor.

SEVAL ŞAHİN

sevals@gmail.com

Babasından miras kalan berberlik ve kiralık katilliği bir arada yürüten kahramanımız kendisine verilen görevleri hiçbir zaman sorgulamaz, sadece ona işini ifa eder. Babasının arkadaşı olan M.'nin Merkez adı verilen bir yerden gelen talimatlarıyla hareket eden kahramanımızın gözünden M., kanlı canlı bir insan olarak görülmesinin yanı sıra oldukça sıradan biri olarak gösterilir ve birdenbire bir kalp krizi geçirerek ölür. Ne yapacağını şaşırarak berberin karşısına yeni işvereni N. çıktığında ise öldürülecek kişiler daha önemli kişiler olmuş, olaylar da giderek karmaşılaşmıştır.

Romanda başından sonuna kadar berberin ilk çalıştığı M., ardından N. ile ilgili anlattıkları ve onlara dair gizem perdesinin hiç kalkmaması; patlayan bombalara paralel bir şekilde, geldiğinden bahsedilen kıyametle de ilişkilidir. Bu şekilde berber de olan biten hakkında çok net bir şeyler veremez biz okurlara. N.'nin kişisel ihtirasları mı yoksa gerçekten yaklaşan bir kıyamet mi onu siyaset basamaklarında yükselmeye zorlar ya da N. birçoğunun bahsettiği gibi kıyameti durdurabilecek bir mehdi midir?

Her şeyin katilin gözünden anlatılması, işlenen cinayetin ayrıntılı olarak verilmesi, berberin bunları anlatırken son derece soğukkanlı bir tavır içinde olması romanda baştan itibaren bulunan gizemin devamlılığını sağlıyor. Diğer taraftan romanda berberin aşk hayatına yer verilmesi, bunun son derece mesafeli bir ilişkiden bir tutkuya dönüşmesine dair anlatısı da aynı soğukkanlılıkla veriliyor. Yalnızca roma-

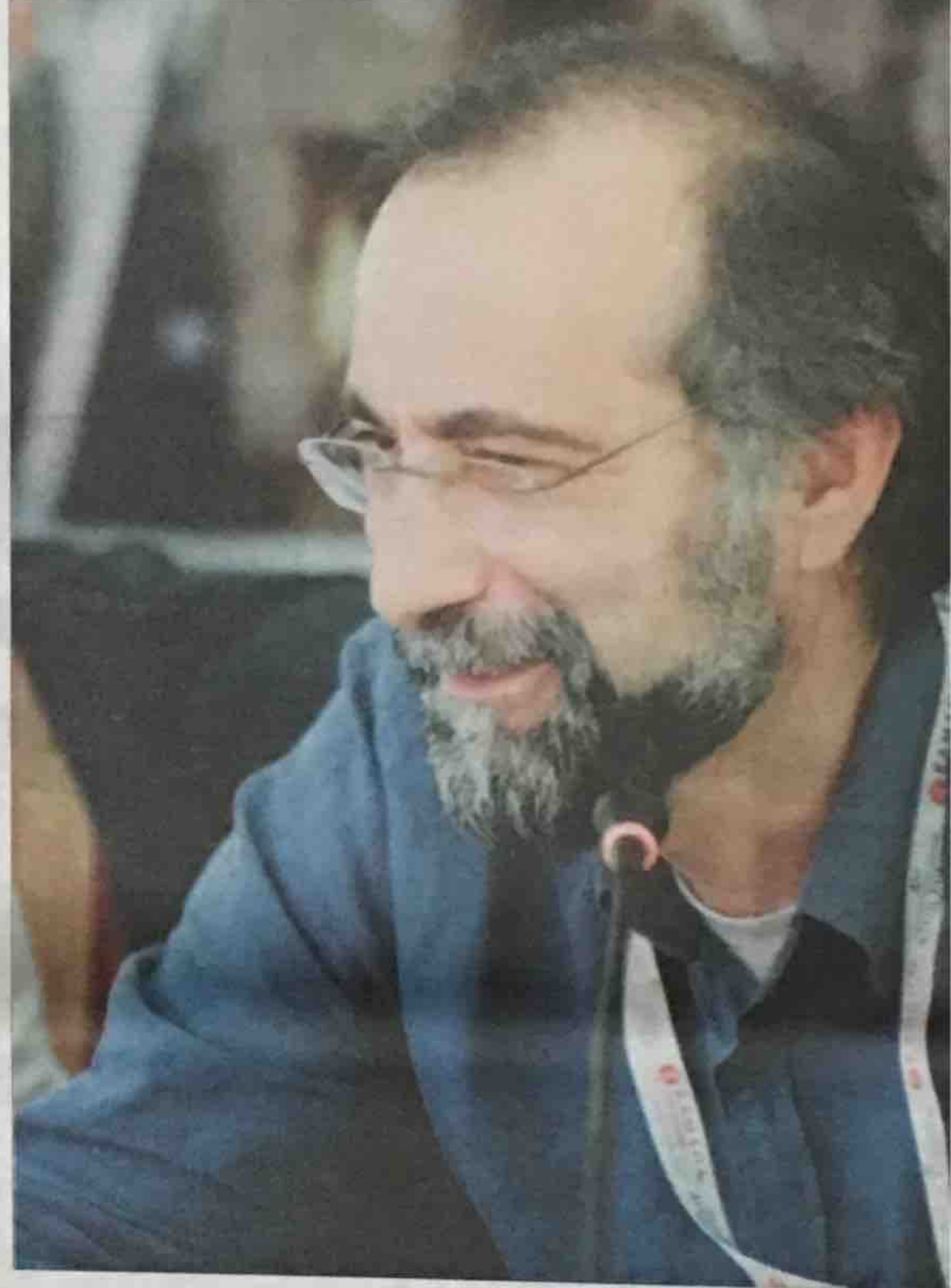
nın sonlarına doğru tansiyonun giderek yükselmeye başladığını yine berberin anlattıklarından fark ediyoruz ama orada bile bir telaştan bahsetmek mümkün değil. Romanın en görünen tarafı da bu telaşsız atmosfer içinde oldukça hızlı bir süreçten bahsetmesi.

Bunun içine tam olarak ne olduğunu bilemediğimiz, esrarengiz ve kimilerine göre kıyamet habercisi gibi kabul edilen birtakım doğa olayları da giriyor. İşte tam da bu noktada ve romanın sonunda kahramanın bir huzur içinde olmasını biraz ruhani bulduğumu belirtmeliyim. Romanın karanlığına bir nebze hallel getirdiğini düşündüğüm bu noktada siyasi hırslar, patlayan bombalar ve bir kurtarıcıya bürünme meselesinin takılan yüzüklerle bir tarıkata bürünmesi de bundan bağımsız değil.

SINIF VE SİSTEM ELEŞTİRİSİ

Kara romanda, her şeyin huzur içinde bir sonla bitmesi aslında ondan beklenen değildir; tür mümkün oldukça karanlığın içine girip bu karanlığın sebeplerini gözler önüne serer. Sınıf ve sistem derin bir eleştiriye maruz kalır. Berber de baştan itibaren bunu yapmaya çalışıyor ancak sebepsiz tarikat ilişkileri ve kahramanın huzura kavuşması bu karanlığı daha da karanlığa gömmek yerine belirsizliğe iterek metafizik bir boyuta taşıyor. Daha derinlerde dolaşmak romanın başlarda yapmak istediği bir unsur gibi görünürken vakit geçtikçe bu derinlikten kaçmaya yönelindiğini görüyoruz.

Romadaki ilgi çekici unsurlardan biri berberin sevgilisi Meryem. Meryem hakkında hiçbir zaman net bir şeyler bilemediğini düşünen kahramanımız onunla ilişkisinde tam da sakat kaldığında Meryem dair farklı duygular içine girer. Meryem'in sakatlığı sanki onun da hayatında sakat giden unsurların görünür hale gelmesine yol açmıştır. Daha önce kendisi ve yaptıkları üzerine hiç düşünmeyen berber,

Tayfun Pirseli Moğlu'nun romanın en görünen tarafı telaşsız atmosfer içinde oldukça hızlı bir süreçten bahsetmesi.

o noktadan sonra bunlar üzerine kafa yormaya başlar ancak yine de kendisini düşüncelerden uzaklaştırmak ister gibi bir hali de hep vardır. Diğer taraftan N. ile kurduğu ilişkide de son derece meraklıdır. Nitekim kitapta N.'nin ona güvenmesinin temel sebebi de bu özelliği gibi verilir.

Sadece işini yapan, zaman zaman işini nasıl yaptığını da biz okurlara açık eden kahramanımızın bu hiçbir şeyi merak etmeyen hali sonrasında Meryem ile ilişkisinde biraz umarsızlığa dönüşür. Yine, giderek yaklaşan bir kıyametten bahsedilmesine rağmen onun bu konuya dair hiç düşünmemesi, bunu başkalarının konuşmalarından kısa kısa şeyler olarak vermesi de içinde bulunduğu duruma yabancı kalmayı tercih eden bir tavır takındığını düşünmemize sebep olur.

GEÇİCİLİĞE MAHKÛM

Romanın sadece bir olaya değil aynı zamanda kahramanın hayatına da

odaklanması, onun hayatı ile olaylar arasındaki ilişkiyi paralel bir şekilde vermesi romandaki atmosferin canlı tutulmasını sağlamış. Bu şekilde rutin bir hayat yaşayan birinin değişen yaşamına tanıklık ediyoruz.

Ancak bu, o kadar hızlı bir süreçte oluyor ki kahramanımızda tam olarak nasıl bir değişim olduğunu fark edemiyoruz. Meryem'in onun hayatında yarattığı etki çok çabuk geçiyor, özel bir ilişkisi olduğunu düşündüğü M.'yi çok kısa bir süre sonra hatırlamaz oluyor. Onun hayatında her şey bir şekilde var olmaya mahkûm gibi.

Berber, son derece iyi bir atmosfer yaratmış, kurgusu sağlam bir roman. Romanın bu atmosferi sonrasında bir huzurla karşılanmasa çok daha derin bir karanlığı anlatan bir kitaba dönüşmesi oldukça muhtemel görünüyor. ■

Berber / Tayfun Pirseli Moğlu / İsim Yayınları / 252 s.